

БИБЛИОТЕКОВЕД

Нина Михайловна Березюк

Биобиблиографический указатель

Библиотековед Нина Михайловна Березюк: Биобиблиогр. указ. / Сост.: В.Д. Прокопова, С.Б. Глибицкая; Вступ. ст.: В.Г. Мохонько; Науч. ред.: С.И. Посохов; Библиогр. ред.: Ю.Ю. Полякова; Под ред.: И.Г. Левченко. – 2-е изд., доп. – Х.: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2007. – 14 с.

Рецензент: С.М. Куделко,
канд. ист. наук, профессор

Ответственный редактор: И.К. Журавлёва,
заместитель директора ЦНБ

Вёрстка: С.Г. Журавлёв,
заведующий сектором ЦНБ

Основные даты жизни и деятельности Нины Михайловны Березюк

1935 г., 9 июня	–	родилась Нина Михайловна Березюк (в девичестве Мурашкова) в городе Харькове.
1954 г.	–	окончила Харьковский техникум подготовки культпросветработников (библиотечное отделение).
1954 – 1955 гг.	–	библиотекарь Харьковской государственной научной медицинской библиотеки.
1958 – 1960 гг.	–	окончила Харьковский государственный институт культуры по специальности библиотекарь-библиограф высшей квалификации.
1958 – 1960 гг.	–	работает в должности заведующей библиотеки Дебреценского гарнизонного Дома офицеров Советской Армии (Венгрия).
1960 – 1961 гг.	–	заведующая абонементом библиотеки ДК строителей г. Харькова.
1962 – 1969 гг.	–	старший, главный библиотекарь, заведующая отделом комплектования Центральной научной библиотеки Харьковского университета им. А. М. Горького.
1969 – 1975 гг.	–	по переводу – директор Харьковского Дома ученых.
1975 – 1991 гг.	–	по переводу – проректор по заочному обучению Харьковского государственного института культуры, преподаватель кафедры библиотечных фондов и каталогов.
с 1992 г.	–	ведущий библиотекарь, главный библиограф Центральной научной библиотеки Харьковского государственного университета (ныне Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина).
1999 г.	–	в соответствии с решением Совета университета становится лауреатом премии имени К.И.Рубинского.
2002 г.	–	награждена знаком Министерства образования и науки Украины «Відмінник освіти України».

Жизнь, посвященная Книге!

*Тот, кто следует своей Судьбе,
знает и умеет все.*

Пауло Коэльо. Алхимик.

Нина Михайловна Березюк (в девичестве Мурашкова) родилась 9 июня 1935 г. в Харькове. В 1958 г. окончила Харьковский государственный библиотечный институт и получила диплом по специальности библиотekarь и библиограф высшей квалификации. Эти слова в дипломе не просто отражали название профессии. Ко времени окончания института Нина имела достаточный практический опыт работы в библиотеках, так как ее трудовой путь начался еще в 1953 году, когда ей было всего 18 лет. И принимать ее могли только на временные должности и не на самые легкие участки. Но первый год работы молодого библиотekarя можно смело назвать ***Жаждой библиотечного призвания***, т.к. Нина поступала на работу даже на временные должности – в библиотеку Харьковского авиационного института, в Харьковскую государственную научную медицинскую библиотеку. В последней она была переведена в штат в 1954 г. и проработала там до апреля 1955 г., когда, согласно вызову воинской части, была откомандирована по месту работы мужа.

Новый период, наверное, можно охарактеризовать как ***Радость жизни***. В 1956 г. произошло чудесное событие - родилась дочь Ирина. А в октябре 1958 г. Нина Михайловна уже была зачислена на должность заведующей библиотекой Дебреценского гарнизонного Дома офицеров Советской Армии (Венгрия). С вдохновением, самоотдачей, упорством и оптимизмом, оставаясь преданной заботам о семье, трудилась молодая мама. И это не осталось незамеченным. За два года работы в трудовой книжке появились пять(!) записей о благодарности и поощрениях с такими формулировками как «за добросовестное отношение и личную примерность», «за участие в смотре библиотек», в котором заняла первое место, «за достигнутые успехи и личную дисциплинированность» и т. д.

В 1960 г. переехала в Харьков в связи с новым местом службы мужа. Здесь в 1960-1962 гг. Нина работала заведующей

передвижным фондом, а потом заведующей абонементом библиотеки ДК строителей им. Горького.

В 1961 г. произошло еще одно чудесное событие в жизни Нины – родился сын Юрий.

И снова продолжается харьковский период под названием **«Работать, работать и работать!»**

В декабре 1962 г. Нина Михайловна принята на работу в *Центральную научную библиотеку ХГУ им. А. М. Горького* на должность старшего библиотекаря, а уже в июне 1963 г. переведена на должность главного библиотекаря. И вновь самоотдача, творческое начало, интеллигентность, образованность, ответственность не остались незамеченными.

В апреле 1969 г. Нине Михайловне было предложено перейти на должность **директора Дома ученых** Харьковского обкома профсоюза работников просвещения высшей школы и научных учреждений. К тому времени по стране было открыто только четыре Дома ученых, и к должности директора предъявлялись особые требования. Со свойственным ей вдохновением и энтузиазмом работала Нина Михайловна о создании особой атмосферы отдыха харьковских ученых.

В феврале 1975 г. Нина Михайловна была принята **проректором по заочному обучению** Харьковского государственного института культуры, где и проработала творчески, честно и добросовестно 16 лет, получив за это время 16 благодарностей и поощрений и Почетную грамоту Министра культуры УССР.

Уволившись в августе 1991 г. в связи с переходом на пенсию по возрасту, она еще год работала преподавателем с почасовой оплатой труда.

И в это время, в самом начале заслуженного отдыха, начинается еще один удивительный этап в жизни Нины Михайловны Березюк. В октябре 1992 г., почти через 30 лет после своего первого зачисления в ЦНБ, она возвращается в Центральную научную библиотеку на должности ведущего библиотекаря, а затем ведущего и главного библиографа. И происходит еще одно чудо: во всем многообразии проявляются **талант и уникальность личности** Нины Михайловны Березюк, рождается новый **историограф ЦНБ**. И эпиграфом к этому периоду жизни могли бы стать слова Пауло Коэльо из предисловия к русскому изданию романа «Алхимик»: «Всякий раз, когда мы делаем что-то с радостью и удовольствием, это означает, что мы следуем Своей Судьбе».

Личность яркая, незаурядная, с большим творческим и научным потенциалом никогда не была простым исполнителем. С первых дней активно участвует в научной жизни библиотеки, много публикуется, выступает на конференциях. Ведет работу по созданию Музея трудов ученых университета, активно участвует в проведении библиотечно-библиографических занятий для студентов. В 1996 г. при ее непосредственном участии и благодаря ее таланту организатора проходит встреча ветеранов библиотеки - библиотечкарей шестидесятых годов.

Особый интерес вызывают ее публикации о К. И. Рубинском, благодаря которым его имя стало известно широкой библиотечной общественности.

Деятельность К. И. Рубинского в качестве библиотекаря университетской библиотеки в период с 1893 по 1905 гг. была достаточно хорошо известна. 20-30-е годы – белое пятно в истории библиотековедения. Во всей литературе, посвященной истории библиотечного дела, эти годы сопровождалась абсолютным молчанием. В связи с отсутствием архивов университетской библиотеки за эти годы, основными источниками для написания истории ЦНБ были специальная периодика, незначительное количество документов. Этот период нашел настоящего исследователя в лице Н. М. Березюк. И оказалось, что прошлое совсем рядом. Так, в 1995 г. Нина Михайловна разыскала родственников, среди которых была и дочь К. И. Рубинского – Антонина Константиновна Ляш-Рубинская 1914 года рождения. Она принимала участие в Первых чтениях памяти К. И. Рубинского (к 135-летию со дня рождения), оставила свои воспоминания.

В 1999 г. Н. М. Березюк присвоено звание лауреата премии имени К. И. Рубинского, которая была учреждена в 1995 г. в ознаменование 190-летия со дня основания Центральной научной библиотеки Харьковского университета и в память о ее бывшем директоре К. И. Рубинском, известном украинском библиотековеде.

Не могла не заинтересовать Н. М. Березюк и личность основателя университета В. Н. Каразина и его наследников. В 1998 г. появились публикации о В. Н. Каразине как основателе университетской библиотеки, как об ученом, опередившем свое время. Глубина проникновения в историческое прошлое была настолько полной, что Н. М. Березюк приглашают на все важнейшие мероприятия в университете, заседания Ученого Совета.

Особый период в жизни библиотеки – период Великой Отечественной войны. Впервые благодаря исследованиям и публикациям Н. М. Березюк приоткрыта эта трагическая страница, восстановлена справедливость – названы имена и сказаны слова благодарности тем людям, которые сохранили библиотеку.

О каждой публикации можно писать отдельные страницы, каждой из них автор может гордиться. За 10 лет работы в библиотеке рождается 76(!) публикаций, каждая из которых открывает забытые страницы истории библиотеки, университета, имена ученых, первых ректоров, первых библиотекарей.

Работая в ЦНБ, Н. М. Березюк посвятила себя изучению истории Центральной научной библиотеки со дня ее основания. За эти годы из-под ее пера вышли статьи, посвященные разным периодам существования библиотеки. Аналитическое мышление позволило широко представить историю ЦНБ на фоне разных социально-экономических процессов, происходивших и в стране, и в Харьковском университете.

Предварительным итогом этой работы стал очерк «Дорога длиной в 200 лет», который вошел в сборник «Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова», изданный в 2001 г. Издание такого сборника стало событием для библиотечной общественности. Н. М. Березюк была не только автором одного из очерков, но и научным редактором всего издания.

В 2005 г. завершена работа по подготовке к изданию монографии «История Центральной научной библиотеки Харьковского университета за 200 лет».

Нам, уже привыкшим (а к хорошему очень быстро привыкаешь!) к компьютерной цивилизации, которая коренным образом изменила процессы чтения и письма, кажется удивительным и почти невероятным то, что Нина Михайловна смогла не просто создать, но и многократно переписать, осмысливая и переживая заново каждый период, каждое десятилетие, судьбу каждого известного библиотекаря, восстанавливая фамилии и судьбы людей, причастных к ЦНБ. Именно написать и переписать десятки раз разборчивым, легко читаемым, бисерным почерком! История ЦНБ – это 250 печатных страниц или 500 рукописных!

В этот юбилейный для Нины Михайловны год – я уверена в этом – начинается еще один период в творчестве Н. М. Березюк. Он связан с дальнейшим развитием и претворением в жизнь замыслов ушедшей в этом году из жизни Валентины Денисовны Проко-

повой, ее настоящего друга, который был рядом все эти годы, вдохновляя и поддерживая.

Хочется пожелать Нине Михайловне дальнейших публикаций, радости творчества, таланта озарения и такой же душевной молодости и красоты!

«Проникнуть в то пространство, где все про всех написано. А уж оказавшись там, я читаю прошлое, открываю то, что уже было забыто, и распознаю знаки настоящего.

Нам дано знать все, ибо все уже записано» (Коэльо Пауло. Алхимик).

В.Г.Мохонько,
заместитель директора ЦНБ

Труды Н.М. Березюк

1988

1. Совершенствование подготовки кадров библиотечных работников без отрыва от производства / Н.М. Березюк, В.А. Мильман{ ХЕ "Мильман В.А." } // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1988. – №6. – С.27-28.

1993

2. Народжується Музей [праць вчених ХДУ у ЦНБ] //Харк. ун-т. – 1993. – 2 берез.

1994

3. Внесок вчених Харківського університету в становлення та розвиток наукової бібліотеки // Історія бібліотечної справи в Україні: Матеріали регіон. наук., (листоп. 1993 г.). – Х., 1994. – С.55-65.
Те саме // Тез. Всеукр. краєзнавчої конф., присвяч. 70-річчю українського комітету краєзнавства, (28-29 черв. 1995 р.). – Х., 1995. – С.9-11.

1995

4. Незвичайний музей: (Скарбниця інтелект. багатства) // Скарбниці національної культури: Тези доп. наук.-практ. конф. з музеєзнавства, присвяч. 40-річчю Пархомівського іст.-худож. музею, жовт. 1995 р. – Х., 1995. – С.11-12.
5. “Основи бібліографії та інформатики”: [Бібл.-бібліогр. заняття зі студентами у довід.-бібліогр. відділу ЦНБ] // Харк. ун-т. – 1995. – 31 жовт. з фото.
6. Підготовка фахівців для університетських бібліотек України: Уст. та теорет. аспекти // Проблеми оновлення вищої бібліотечної та інформаційної освіти: Анот. програма Міжнар. семінару, 15-18 трав. 1995 р. – Х., 1995. – С.22.
7. Український бібліотекознавець К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } і Центральна наукова бібліотека Харківського державного університету // Бібліотека у демократичному суспільстві: Зб. матеріалів Міжнар. наук. конф., Київ, 21-23 листоп. 1995. – К., 1995. – С.188-192.

8. Надія Фрідьєва{ ХЕ "Фрідьєва Н." }, [відомий український бібліотекознавець, заступник директора ЦНБ] // Бібл. вісн. – 1995. – №3. – С.25-28.

1996

9. Доля важка і щаслива: (До 70-річчя бібліографа М.Г. Швалба, першого лауреата премії ім. К.І. Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І." }} ХЕ "Швалб М.Г." }) / Н.М. Березюк{ ХЕ "Березюк Н.М." }, С.Б. Глибицька{ ХЕ "Глибицька С.Б." } // Харк. ун-т. – 1996. – 10 груд.
10. Жизнь, отданная книгам: [О К.И. Рубинском{ ХЕ "Рубинский К.И." }} // Веч. Харьков. – 1996. – 11 июля.
11. Життя, яке відбулось: [Про зустріч бібліотекарів шестидесятих років в ЦНБ] // Харк. ун-т. – 1996. – 30 квіт.
12. Константин Иванович Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } // Бібл. вісн. – 1996. – №3. – С.30-34 з портр.
13. К.И.Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } – директор ЦНБ (1917-1930): Фрагменты истории // Первые чтения памяти К.И. Рубинского. – Х., 1996. – С.13-18.
14. Учений і бібліотека: [Маловідомі сторінки історії] // Харк. ун-т. – 1996. – 11 листоп.

1997

15. Бібліотека – своїй газеті: [ЦНБ і газ. «Харківський університет»] // Харк. ун-т. – 1997. – 27 трав.
16. Бібліотечні фонди Харкова в роки другої світової війни. Вип. 2: Доля культурних скарбів України під час другої світової війни: архіви, бібліотеки, музеї /Упоряд.: І.Я. Лосієвський{ ХЕ "Лосієвський І.Я." }, Н.М. Березюк та ін.; Редкол.: І.О. Блохіна{ ХЕ "Блохіна І.О." } та ін.; ХДБК, ЦНБ ХДУ та ін. – К.: Б. и., 1997. – 102 с. – (Повернуті імена).
17. Вітаємо лауреатів: [Вчена Рада визначила лауреатів премії ім. К.І. Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І." } 1997 р. – доц. С.М. Куделка{ ХЕ "Куделко С.М." }, зав. довід.-бібліогр. відд. В.Д. Прокопову{ ХЕ "Прокопова В.Д." }} // Харк. ун-т. – 1997. – 23 верес.
18. Наш земляк Константин Иванович Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } : [Директор ЦНБ Харьк. ун-та] // Зеркальная струя. – Х., 1997. – Янв.-февр. (№1). – С.25-26 с фото.

19. Пам'яті Костянтина Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І." }:
[П читання пам'яті К.І. Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І."
} в ХДУ] // Бібл. вісн. – 1997. – №4. – С.27.

1998

20. Бібліотекознавець К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } (1860-1930): Біобібліогр. покажч. /Уклад.: Н.М. Березюк{ ХЕ "Березюк Н.М." }; Бібліогр. ред.: В.Д. Прокопова{ ХЕ "Прокопова В.Д." }; Під ред.: Е.В. Балла{ ХЕ "Балла Е.В." }. – Х.: РА, 1998. – 68 с. з фото. – (Сер.: Видатні постаті в історії Харківського університету). Из содерж.: Березюк Н.М. К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } і його доба. – С.8-20.
21. До аналізу наукової спадщини М.Г. Швалба{ ХЕ "Швалб М.Г." } (1926-1995 гг.) / В.Н. Грамма{ ХЕ "Грамма В.Н." }, Н.М. Березюк{ ХЕ "Березюк Н.М." }, С.Б. Глибицька{ ХЕ "Глибицька С.Б." } // Бібл. вісн. – 1998. – № 3. – С.30-34.
22. В.Н. Каразин{ ХЕ "Каразин В.Н." } – основатель первой университетской библиотеки Украины // Панорама. – 1998. – Апр. – №4. (377).
23. В.Н. Каразин{ ХЕ "Каразін В.Н." } та ЦНБ // Харк. ун-т.-1998. – 17 лют.
24. Людина, що випередила час: [Про відзначення громадскістю Харкова 225-річчя від дня народження В.Н. Каразіна{ ХЕ "Каразін В.Н." }] // Харк. ун-т. – 1998. – 3 берез. з іл.
25. Вера Карапетовна Мазманьянц{ ХЕ "Мазманьянц В.К." } – бібліотекар, бібліограф, книговед: К 80-летию со дня рождения / Сост.: С.Б. Глибицкая{ ХЕ "Глибицкая С.Б." }; Библиогр. ред.: В.Д. Прокопова{ ХЕ "Прокопова В.Д." }; Науч. ред.: Н.М. Березюк{ ХЕ "Березюк Н.М." }. – Х., 1998. – 6 с. (100 назв.).
26. Неможливе стає можливим // Харк. ун-т. – 1998. – 21 квіт.
О выпускнике ХИНО (1925 г.) К.Г. Косенко{ ХЕ "Косенко К.Г." } и подаренной его потомками ЦНБ иностранной литературы по химии.
27. Отечественный библиотековед К.И. Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } // Науч.-техн. библиотеки. – 1998. – №11. – С. 74-84. – (Прил.: Труды К.И. Рубинского по библиотековедению). – С. 82-84.
28. К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } і Харківська громадська бібліотека: (Маловідомі сторінки історії) // Королівські читання: Матеріали наук.-практ. конф., ХДНБК, 8 жовт. 1998 р. – Х., 1998. – С.59-64.

1999

29. Другі читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І." } / ЦНБ ХДУ; Уклад.: Н.М. Березюк; Відп. ред.: С.Б. Глибицька{ ХЕ "Глибицька С.Б." }. – Х., 1999. – 45 с.
30. Знищений забуттям: (К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } – укр. бібліотекознавець) // Четверті Сумцовські читання: Матеріали наук. конф., присвяч. 135-річчю з дня народження Є.К. Редіна{ ХЕ "Редін Є.К." }. – Х., 1999. – С. 98-101.
31. Його друге покликання: (До 25-річчя наук. діяльності С.М. Куделка, проф. ХДУ, лауреата премії ім. К.І. Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І." }) // Сергій Михайлович Куделко{ ХЕ "Куделко С.М." }: Бібліогр. покажч. – Х., 1999. – С.7-9.
32. К аналізу научного насліддя М.Г. Швалба{ ХЕ "Швалб М.Г." } (1926-1995 гг.) / В.Н. Грамма{ ХЕ "Грамма В.Н." }, Н.М. Березюк{ ХЕ "Березюк Н.М." }, С.Б. Глибицька{ ХЕ "Глибицька С.Б." } // Науч. и техн. б-ки. – 1999. – № 4. – С.82-89.
33. В.Н. Каразін{ ХЕ "Каразін В.Н." } – наш сучасник: Из соч., писем и бумаг В.Н. Каразина, собр. и ред. проф. Д.И. Багалеем{ ХЕ "Багалей Д.И." } / Подгот. Н.М. Березюк // Харк. ун-т. – 1999. – 26 січ.
34. К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } і Перший Всеросійський з'їзд з бібліотечної справи // Другі читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І." } / ЦНБ ХДУ; Уклад.: Н.М. Березюк. – Х., 1999. – С. 15-26.
35. К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } про професію бібліотекаря / Подгот. Н.М. Березюк // Короленківські читання: Матеріали наук.-практ. конф., ХДНБК, 8 жовт. 1999. – С.18-29.
36. Це і є щастя: (Про ст. бібліотекаря ЦНБ Т.Т. Назаренко{ ХЕ "Назаренко Т.Т." }) // Харк. ун-т. – 1999. – 30 листоп.

2000

37. Ольга Дмитрівна Багалій-Татарінова{ ХЕ "Багалій-Татарінова О.Д." } – історик і бібліограф (1889-1942) // Короленківські читання: Матеріали наук.-практ. конф. /

- Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленко. – Х., 2000. – С. 125-132.
38. Бібліотечна освіта в Україні: (Сторінки історії) // Бібл. вісн. – 2000. – №1. – С. 32-35.
39. Дочь историка: Ольга Дмитриевна Багалея{ ХЕ "Багалея Д.И." }-Татаринова{ ХЕ "Багалея-Татаринова О.Д." } (1889-1942 гг.) // Багаліївські читання в НУА, III. Д.І. Багалій і культура Слобідської України: Програма та матеріали, Харків, 6 листоп. 2000 р. / Нар. укр. акад.; Редкол.: В.І. Астахова{ ХЕ "Астахова В.І." } (голов. ред.) та ін. – Х., 2000. – С.14-24.
40. Люди завидовали мне: (К.И. Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } о профессии библиотекаря) // Науч. и техн. б-ки. – 2000. – №7. – С. 69-78.
41. Памятные встречи с К.И. Рубинским{ ХЕ "Рубинский К.И." } на страницах журнала ["Библиотекарь"] // Библиотека. – 2000. – №5. – С. 92-94. – Восстановленное имя. – Фото: автор статьи; К.И. Рубинский.
42. Підготовка фахівців у Харківській державній академії культури без відриву від виробництва: Іст. огляд / Н.М. Березюк, В.А. Мільман{ ХЕ "Мільман В.А." } // Вісн. ХДАК: Зб. наук. праць. – 2000. – Вип.3. – С.189-201.
43. Повернені з непам'яті: (О.Д. Багалій-Татаринова{ ХЕ "Багалій-Татаринова О.Д." }, 1889-1942 pp.) // Харк. ун-т. – 2000. – 9 січ.

2001

44. Библиотековед К.И. Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } и 1-й Всероссийский съезд по библиотечному делу (1911 г.) // Библиотека в контексте истории: Материалы 4-й Междунар. науч. конф., Москва, 24-26 окт. 2001 г. / Рос. гос. б-ка НИО библиотековедения. Сектор истории библ. дела; Сост.: М.Я. Дворкина{ ХЕ "Дворкина М.Я." }. – М., 2001. – С.353-356.
45. Дорога длиной в 200 лет: Центральная научная библиотека Харьковского национального университета им. В.Н. Каразина // Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / Под общ. ред. В.И. Астаховой{ ХЕ "Астахова В.И." }; Науч. ред.: Н.М. Березюк. – Х., 2001. – С.20-121. – Библиогр.: с.120-121.

46. Каразин{ ХЕ "Каразин В.Н." } В.Н. "Мой жребий мне всегда тем более любезен..." (7 сент. 1809 г.) / Сообщ.: Н.Д.;{ ХЕ "Н.Д." } Публ. Н.М. Березюк // Харк. ун-т. – 2001. – 23 янв. – Стихотворение найдено гл. библиогр. ЦНБ Н.М. Березюк в журн. "Киев. старина" (1903, №9).
47. [Лист-поручительство з клопотанням про видачу книги з механіки студенту М.В. Остроградському{ ХЕ "Остроградський М.В." }; 3 арх. ЦНБ] / Публ. Н.М. Березюк // Харк. ун-т. – 2001. – 6 лют.
48. Повернені з непам'яті: (О.Д. Багалій-Татарінова{ ХЕ "Багалій-Татарінова О.Д." }, 1889-1942 р.) // Харк. ун-т. – 2001. – 9 січ.
49. Служить делу просвещения: [К.И. Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } о профессии библиотекаря] // Треті читання пам'яті К.І. Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І." } / ЦНБ ХНУ; Уклад.: Н.М. Березюк; Відп. ред.: С.Б. Глибицька{ ХЕ "Глибицька С.Б." }. – Х., 2001. – С.13-17.
50. Треті читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського{ ХЕ "Рубинський К.І." }; Бібліотека на порозі ХХІ століття / Уклад.: Н.М. Березюк{ ХЕ "Березюк Н.М." }; Відп. ред.: С.Б. Глибицька{ ХЕ "Глибицька С.Б." }; ЦНБ ХНУ. – Х., 2001. – 44 с.

2002

51. О.Д. Багалій-Татарінова{ ХЕ "Багалій-Татарінова О.Д." } : сторінки біографії // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т.8. – С.190-194.
52. Гідне ювілею // Харк. ун-т. – 2002. – №8. – 21 трав. Рец. на кн.: Біобібліографічний словник учених Харківського університету. Т.2. Історики (1995-1920, 1933-2000)] / Уклад.: Б.П. Зайцев{ ХЕ "Зайцев Б.П." }, С.І. Посохов{ ХЕ "Посохов С.І." }, В.Д. Прокопова{ ХЕ "Прокопова В.Д." }, С.Б. Глибицька{ ХЕ "Глибицька С.Б." }, С.М. Куделко{ ХЕ "Куделко С.М." }. – Х.: Бізнес інформ, 2001. – 350 с.: іл.
53. К истории одной семьи [Каразиных{ ХЕ "Каразины" }] // Харків'яни. – 2002. – 14-20 листоп. (№45); 21-27 листоп. (№46). – Імена на скрижалях.
54. "Один из лучших знатоков библиотечного дела в России": (О библиотекаре Харьк. ун-та К.И. Рубинском{ ХЕ "Рубинский К.И." }) // Библиотековедение. – 2002. – №6. – С.78-82.

55. Пам'ять, час, люди: (Невідомі сторінки з історії Центр. наук. б-ки ХНУ ім. В.Н. Каразіна) // Короленківські читання: Матеріали наук.-практ. конф. / ХДНБК, 8 жовт. 2002 р. – Х., 2002. – С.76-84.
56. Під домокловим мечем реформи: [Про реформу бібл. справи в Україні, зокрема ЦНБ] // Багаліївські читання в НУА, V: Вік XX: реформи в українській вищій школі. – Х., 2002. – С.42-47.
57. Это нужно живым...: (Судьба б-ки Харьк. ун-та в годы Великой Отеч. войны): Неизвестные страницы истории библиотекосведения: из тени забвения // Universitates = Университеты. – 2002. – №3. – С. 34-40.

2003

58. Будем помнить: (О судьбе библиотеки Харьк. ун-та в годы Великой Отеч. войны) // Библиотекосведение. – 2003. – №3. – С.108-112 с фото.
59. Достойные своего рода: (К семейному портрету Каразиных{ ХЕ "Каразины" }) // Universitates = Университеты. – 2003. – №1. – С.58-68 с фото, ил. – К 200-летию Харьк. ун-та.
То же // Греки Харківщини: Зб. іст.-біогр. ст. – Х., 2003. – С.94-99.
60. Залишили слід на землі Слобожанщини: (І.Н. та І.І. Каразіни{ ХЕ "Каразіни І.Н. та І.І." }) // Греки Харківщини: Зб. іст.-біогр. ст. – Х., 2003. – С.105-108.
61. Листи з минулого: [Публ. фрагментів листів В.Н. Каразіна{ ХЕ "Каразін В.Н." }] / Підгот. Н.М. Березюк // Харк. ун-т. – 2003. – 30 груд.
62. Недосліджені сторінки історії: Реформи 20-30-х рр. у долі бібліотеки Харк. ун-ту // Короленківські читання: Матеріали наук.-практ. конф. / ХДНБ, 8 жовт. 2003 р. – Х., 2003. – С.47-54.
63. Перші бібліотекарі: [Я.Я. Белен де Баллю{ ХЕ "Белен де Баллю Я.Я." }, А.А. Дегуров{ ХЕ "Дегуров А.А." }, Б.О. Рейт{ ХЕ "Рейт Б.О." }, І.М. Данилович{ ХЕ "Данилович І.М." }, В.Л. Джунковський{ ХЕ "Джунковський В.Л." }] // Харк. ун-т. – 2003. – 18 лют., 4 берез. з фото.
64. Під дамокловим мечем реформи: [Бібліотека Харк. ун-ту під час реформ вищої школи у 20-30-ті рр. XX ст.] // Студії

з архівної справи та документознавства. – К., 2003. – Т.10. – С.37-39.

65. Родословная Каразиных{ ХЕ "Каразины" } : [Генеал. таблица] / Сост.: Н.М. Березюк // Universitates = Университеты. – 2003. – №1. – С.69.
66. Родословная И.Н. Каразина{ ХЕ "Каразин И.Н." } : [Генеал. таблица] / Сост.: Л.О. Дешко{ ХЕ "Дешко Л.О." }, Н.М. Березюк // Universitates = Университеты. – 2003. – №2. – С.33.
67. К.И. Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } и его время // Библиотека в контексте истории: Материалы 5-й Междунар. науч. конф., М., 21-23 окт. 2003 г. – М., 2003. – С.390-395.
68. Слід добрий і вічний на землі Слобожанській: (Іван Назарович Каразін{ ХЕ "Каразін І.Н." } та його нащадки) / Н.М. Березюк, В.М. Грамма{ ХЕ "Грамма В.М." } // Universitates = Университеты. – 2003. – №2. – С.26-32 с фото. – К 200-летию Харьк. ун-та.
69. Трагические страницы истории: (Судьба библиотеки Харьк. ун-та в годы Великой Отеч. войны) // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві: Історія. Проблеми. Перспективи: До 185-річчя наук. б-ки Одес. нац. ун-ту ім. І.І. Мечникова: Зб. ст. – Одеса, 2003. – С.124-133.

2004

70. Д.И. Багалей{ ХЕ "Багалей Д.И." }, В.Н. Каразин{ ХЕ "Каразин В.Н." } и Харьковский университет // Багаліївські читання в НУА: Програма і матеріали VI Багаліїв. читань, Харків, 5 листоп. 2004 р. / НУА: [Редкол.: В.І. Астахова{ ХЕ "Астахова В.І." } (гол. ред.) та ін.]. – Х., 2004. – Ч.6. Історія Харківщини у працях і оцінках Д.І. Багалія. – С.26-31.
71. Директори бібліотеки / І.К. Журавльова{ ХЕ "Журавльова І.К." }, Н.М. Березюк // Харк. ун-т. – 2004. – 19 жовт.
72. Історія назви: [ЦНБ на протязі двох століть] / І.К. Журавльова{ ХЕ "Журавльова І.К." }, Н.М. Березюк // Харк. ун-т. – 2004. – 28 верес.
73. Одна, но пламенная страсть: [О ректоре Харьк. гос. ин-та культуры А.Л. Оприщенко{ ХЕ "Оприщенко А.Л." }, 1970-1985] // Служение Отечеству и долгу: Очерки о жизни и деятельности ректоров харьк. вузов (1805-2004) / Под общ. ред. В.И. Астаховой{ ХЕ "Астахова В.И." },

Е.В. Астаховой{ ХЕ "Астахова Е.В." } . – Х., 2004. – С.662-663.

74. Ровесниця університету: [Минуле і сьогодення ЦНБ ХНУ] / І.К. Журавльова{ ХЕ "Журавльова І.К." }, Н.М. Березюк // Харк. ун-т. – 2004. – 14 верес.

2005

75. Возвращенное имя: Библиотековед К.И. Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } (1860-1930) // Бібл. форум України. – 2005. – № 1. – С.19-21.

2006

76. Библиотека Харьковского национального университета им. В.Н. Каразина за 200 лет / Березюк Н. М., Левченко И. Г., Чигринова Р. П. – Х.: ЧП Тимченко А. Н., 2006. – 390 с.: ил.

Литература о Н.М. Березюк

77. [О выходе в свет указателя "Бібліотекознавець К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } (1860-1930)" (сост.: Н.М. Березюк)] // Библиография: Проф. журн. – 1998. – №5. – С.111.
- 78-83. Рецензії на кн.: Бібліотекознавець К.І. Рубинський{ ХЕ "Рубинський К.І." } (1860-1930): Біобібліогр. покажч. /Уклад.: Н.М. Березюк{ ХЕ "Березюк Н.М." }; Бібліогр. ред.: В.Д. Прокопова{ ХЕ "Прокопова В.Д." }; Під ред.: Е.В. Балла{ ХЕ "Балла Е.В." } . – Х.: РА, 1998. – 68 с. з фото. – (Сер.: Видатні постаті в історії Харківського університету).
78. Грамма{ ХЕ "Грамма В.М." } В. К.І. Рубинський // Харк. ун-т. – 1999. – 4 трав. з фото.
79. Ківшар{ ХЕ "Ківшар Т." } Т. Наукове видання бібліотеки Харківського державного університету / Т. Ківшар, Л. Одинока{ ХЕ "Одинока Л." } // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т.8. – С.262-265.
80. Логачева{ ХЕ "Логачева Р." } Р. Люди завидовали мне... // Веч. Харьков. – 1999. – 13 марта..
81. Пам'яті бібліотекознавця // Харк. ун-т. – 1999. – 25 трав.

82. Столяров{ ХЕ "Столяров Ю.Н." } Ю.Н. 40 лет на профессиональном поприще // Мир библиографии. – 1999. – №2. – С.83-84.
83. Хомайко{ ХЕ "Хомайко Ю." } Ю. Самый ценный капитал каждой страны: [К.И.Рубинский{ ХЕ "Рубинский К.И." } и ЦНБ Харьк. ун-та] // Веч. Харьков. – 1998. – 9 июля.
84. Лапіна М.{ ХЕ "Лапіна М.С." } Така публікація – престиж: [Відгук на ст. Н.М. Березюк “Повернені з непам’яті”: (Про О.Д.Багалій{ ХЕ "Багалій О.Д." })] / М.Лапіна // Харк. ун-т. – 2001. – 27 лют. – С.1-2.
85. Кушнарєнко{ ХЕ "Кушнарєнко Н.М." } Н.М. Вагомий внесок у царину досліджень історії вузівських бібліотек м. Харкова // Вісн. Харк. держ. академії культури: Зб. наук. праць. – Х., 2002. – Вип.9. – С.265-267. Рецензія на кн.: Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / Под общ. ред. В.И. Астаховой{ ХЕ "Астахова В.И." }; Науч. ред.: Н.М. Березюк. – Х., 2001. – 528 с.
86. "Я смело могу стать перед судом потомков": Каразинский сб. / Предисл. Е. Узбек, В. Грамма{ ХЕ "Грамма В.М." }, Н. Беляков{ ХЕ "Беляков Н." }, В. Свич{ ХЕ "Свич В.А." }; Сост.: И.К. Журавлева{ ХЕ "Журавлева И.К." }, Е.А. Узбек{ ХЕ "Узбек Е.А." }. – Х.: Майдан, 2004. – 452 с.
С. XVII-XIX: об исследовании главного библиографа ЦНБ Н.М. Березюк жизни и деятельности наследников В.Н. Каразина{ ХЕ "Каразин В.Н." }.

Дополнения

Труды Н. М. Березюк

87. Доля бібліографа: (Пам’яті Валентини Денисівни Прокопової) / Н. Березюк, С. Глибицька // Бібл. вісн. – 2005. – № 7. – С. 55-56.
88. В.И. Невский – историк, библиограф, директор: (К 130-летию со дня рождения). – Х., 2005. – 20 с. – В электрон. виде.
89. Слово о друге // Валентина Денисовна Прокопова – библиограф Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина: (К 70-летию со дня рождения): Биобиблиогр. указ. / Сост.: С.Б. Глибицкая; Науч. ред.: С.И. Посохов; Библиогр. ред.: Ю.Ю. Полякова. – Х., 2005. – С. 3-7.

90. Центральної наукової бібліотеки Харків – 200 років / Н.М. Березюк, І.Г. Левченко // Вестн. Бібл. Асамблеї Євразії. – 2005. – № 3. – С. 85-90.
91. Д.І. Багалей і бібліотека Харківського університету: Фрагменти історії // Багаліївські читання в НУА: Програма і матеріали 7-х Багаліївських читань, м. Харків, 7 листоп. 2006 р. / ХДУ «Нар. укр. акад.». – Х., 2006. – Ч. 7: Д. І. Багалій про стан та шляхи розвитку української культури. – С. 100-103.
92. Її територія любові: [К 80-літтю М. С. Лапиної] // Милиця Сергіївна Лапина – учений-мовознавець: Бібліобіогр. указ. / Сост.: Ю.Ю. Полякова; Вступ. ст.: А.Д. Михилев, Н.М. Березюк; Науч. ред.: А.Д. Михилев; Авт. прил.: М.С. Лапина; Бібліогр. ред.: С.Б. Глибицька. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – С. 5-6. – (Учені Слобожанщини).

Література про Н. М. Березюк

93. Харків ХХ століття: Бібліогр. покажч.: У 2 вип. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; Уклад. В. О. Ярошик, Н. І. Полянська, Т. В. Гологорська та ін. – Х., 2003. – 800 с.
Ссылки на роботи Н. М. Березюк (№4211, 5782, 6000, 7310, 1759, 1764).
94. Глибицька С.Б. Бережіть ключ, або Путь бібліографії в Харківському університеті: (К 80-літтю науч.-бібліогр. відділу ЦНБ) // Universitates = Університети: Наука і просвіта. – 2006. – № 1. – С. 67-75 з фото.
С. 73: про Н.М. Березюк – лауреата премії К. І. Рубинського.
95. Глибицька С.Б. Бібліографія як доля: (К 80-літтю М.Г. Швалба) // Universitates = Університети: Наука і просвіта. – 2006. – № 4. – С. 96-103.
С. 102: про Н.М. Березюк.
96. Іваніна М. Хронічно закохана...: [Про головного бібліографа ЦНБ Н.М. Березюк // Харк. ун-т. – 2007. – 2 січ. (№ 1). – (Жінки університету).

Ім'яний вказувач

Астахова В.І., 14, 17, 19	Багалей-Татарінова
Астахова В.І., 14, 17	О.Д., 14
Астахова Е.В., 18	Багалій О.Д., 19
Багалей Д.І., 13, 14, 17	Багалій-Татарінова
	О.Д., 13, 14, 15

- Багалій-Татарінова О.Д.,
15
- Балла Е.В., 12, 18
- Белен де Баллю Я.Я., 16
- Беляков Н., 19
- Березюк Н.М., 10, 12,
13, 15, 18
- Блохіна І.О., 10
- Глибицкая С.Б., 12, 13
- Глибицька С.Б., 10, 12,
13, 15
- Грамма В.М., 17, 18, 19
- Грамма В.Н., 12, 13
- Данилович І.М., 16
- Дворкина М.Я., 14
- Дегуров А.А., 16
- Дешко Л.О., 17
- Джунковський В.Л., 16
- Журавлева И.К., 19
- Журавльова І.К., 17, 18
- Зайцев Б.П., 15
- Каразин В.Н., 12, 15, 17,
19
- Каразин И.Н., 17
- Каразины, 15, 16, 17
- Каразін В.Н., 12, 13, 16
- Каразін І.Н., 17
- Каразіни І.Н. та І.І., 16
- Ківшар Т., 18
- Косенко К.Г., 12
- Куделко С.М., 10, 13, 15
- Кушнарєнко Н.М., 19
- Лапіна М.С., 19
- Логачева Р., 18
- Лосієвський І.Я., 10
- Мазманьянц В.К., 12
- Мильман В.А., 9
- Мільман В.А., 14
- Н.Д., 15
- Назаренко Т.Т., 13
- Одинока Л., 18
- Оприщенко А.Л., 17
- Остроградський М.В.,
15
- Посохов С.І., 15

Прокопова В.Д., 10, 12, 15, 18	Свич В.А., 19
Рейт Б.О., 16	Столяров Ю.Н., 19
Рєдін Є.К., 13	Узбек Е.А., 19
Рубинский К.И., 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19	Фрідьєва Н., 10
Рубинський К.І., 9, 10, 11, 12, 13, 15, 18	Хомайко Ю., 19
	Швалб М.Г., 10, 12, 13

Содержание

Основные даты жизни и деятельности Нины

Михайловны Березюк	3
Жизнь, посвященная Книге!	4
Труды Н.М. Березюк	9
Литература о Н.М. Березюк.....	18
Дополнения	19
Именной указатель	20